

ГРМС (1973). Гагаузско-русско-молдавский словарь / Составители: Г. А. Гайдаржи, Е. К. Колца, Л. А. Покровская, Б. П. Тукан; отв. ред. Н. А. Баскаков. М., 664 с.

ЕСУМ (1982–2012). Етимологічний словник української мови. В 7-ми т. Гол. ред. О. С. Мельничук. К. : Наукова думка.

РМС (1990). Борш А. Запорожан И. Дикционар рус-молдовенеск. Кишинэу : РПЕСМ, 504 паж.

СУГО (2011). Словник українських говорів Одещини / гол. редактор О. І. Бондар. Одеса, 223 с.

DRR (2004). Dicționar rus-român, român-rus. Ch.: F.E.- P. «Tipogr. Centrală», 760 р.

Позначення населених пунктів

Білгород-Дністровський р-н: Вип. – Випасне; Вол. – Володимирівка; Мк. – Миколаївка; НЦ – Нова Царичанка; Пр.БД. – Приморське; СЦ – Стара Царичанка; Ск. – Старокозаче; Уд. – Удобне; Чист. – Чистоводне;

Татарбунарський р-н: Тат. – м. Татарбунари; Башт. – Баштанівка; Див. – Дивізія; ЖЯ – Жовтий Яр; Коч. – Кочкувате; Лим. – Лиман; Нер. – Нерушай; Пр.Тат. – Приморське; Рб. – Рибальське; Рл.2 – Ройлянка; Тр. – Трапівка; Тз. – Тузли;

Саратський р-н: Мих. – Михайлівка; Пл. – Плахтіївка;

Арцизький р-н: Км. – Кам'янське;

Тарутинський р-н: Бл. – Благодатне; Вс. – Височанське; Гн. – Ганнівка; Ол. – Олександрівка; Пк. – Петрівка; Скр. – Скриванівка;

Кілійський р-н: Дес. – Десантне; Кіл. – м. Кілія; Труд. – Трудове; Шв. – Шевченкове;

Ізмаїльський р-н: Бр. – Броска; Кс. – Кислиця; Мат. – Матроска; Пш. – Першотравневе; Саф. – Саф'яни.

Ольга Замашкіна

магістрантка

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Pantera66@i.ua

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ ПРОЕКТНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ДИДАКТИЧНОЇ СИСТЕМИ

Проектні технології походять від «методу проектів», який обумовлений ідеями Дж. Дьюї – навчання «за допомогою дії». Витоки ж проектного навчання, виходячи з сучасних досліджень, слід шукати в «проектній методиці» архітектурних шкіл Європи XVI-XVII ст. Однак в педагогічній літературі і в дослідженнях з історії педагогіки використовується термін «метод проектів» [1].

«Метод проектів» – це проектна технологія навчання, тобто технологія проектної діяльності зі своїми суб'єктами діяльності, цілями, дидактичними

методами, критеріями та рівнями її оцінювання. Ідеї проектного навчання в даний час набувають великої популярності. В «основі проектного навчання полягає метод творчих проектів, включення ... в проектну діяльність» [2, с. 38].

Необхідно зауважити, що прагматична педагогіка виникла в надрах філософії прагматизму, пов'язаного з іменами Ч. Пірса і У. Джемса, і своє остаточне формування отримала в працях Д. Дьюї та його послідовників – У.Х. Кіппатрика, Е. Коллінгса. Метод проектів як навчання в процесі «роботи» виник у другій половині XIX ст. в сільськогосподарських школах США і з'явився, по суті, альтернативою абстрактному, відірваному від життя навчанню, оскільки забезпечував його зв'язок з життям.

Провідні ідеї Д. Дьюї можна стисло представити в наступному вигляді:

- людина, активно пристосовуючись до навколишнього середовища, постійно змінює його на основі одержуваного практичного досвіду (виховання для виживання);

- сутність виховання полягає в постійному перетворенні особистого досвіду дитини, який розширюється;

- головною метою виховання є самореалізація особистості на основі задоволення її прагматичних інтересів;

- в основу навчання повинен бути покладений принцип «навчання в процесі діяльності», так як він відповідає діяльній сутності дитини і забезпечує зв'язок навчання з життям, грою, працею [1].

Пізніше, метод проектів як система навчання набув поширення у багатьох країнах. Так, у Великобританії він використовувався в початкових школах в поєднанні з іншими методами навчання: діти виконували конкретні завдання, пов'язані з навчальним матеріалом.

Сучасні дослідники вітчизняної педагогіки відзначають, що надмірне захоплення в 20-і роки XX ст. проектуванням дійсно призвело до неприпустимого падіння якості навчання з причин відсутності педагогічних кадрів, здатних працювати з проектами, слабкою розробленістю проектної методики та ін. З цих причин через п'ять років метод проектів був оголошений «легковажним прожектерством», його універсалізація визнана «шкідливою», а використання в навчанні заборонено. Переосмислення ідей Д. Дьюї та його послідовників, відродження інтересу до методу проектів в Україні відбулося в 80-і роки XX століття. З позицій сучасної педагогіки метод проектів забезпечує, за твердженням І. Зимньої, – «активну позицію учнів у навчанні; розвиток їх пізнавального інтересу; формування загальнонавчальних умінь, навичок і компетенцій: дослідницьких, рефлексивних та ін., безпосередньо пов'язаних з досвідом їх застосування у практичній діяльності; зв'язок навчання з життям» [3, с. 34].

Проектна діяльність як дидактичний засіб є інтегрованим видом діяльності, який забезпечує координацію різних сторін процесу навчання (змістовної, процесуальної та ін.), які синтезують в собі елементи пізнавальної, перетворювальної, професійно-трудової, дослідницької, комунікативної, навчальної, теоретичної і практичної діяльності.

Вчений А. Леонтьєв виділяє властивість проектної діяльності бути

«системоутворюючим фактором, як умови організації процесу засвоєння навчального матеріалу, структуруючи навчальний матеріал в особливій патерні навколо єдиної мети – реалізації власного проекту» [4, с. 37]; тоді завдання учня полягає у пошуку і встановленні істинності і систематизації знань.

Навчальне проектування як навчально-виробничий експеримент виконує подвійну функцію: з одного боку, воно є методом навчання, з іншого – засобом практичного застосування засвоєних знань і умінь. Таким чином, «проектна діяльність є сполучною ланкою між теорією і практикою у навчанні» [4, с. 151];

Автор О. Петришин розглядає метод проектів як «певну сукупність навчально-пізнавальних прийомів і дій, які дозволяють вирішити ту чи іншу проблему в результаті дій і припускають презентацію цих результатів у вигляді конкретного продукту діяльності» [5, с. 68].

Перебудова навчального процесу на основі проектної технології передбачає перетворення його з боку організації, змісту, методичного наповнення. У зв'язку з цим така технологія дозволяє розвинути ті уміння і навички, що забезпечать конкурентоздатність фахівців на ринку праці.

Навчальне проектування розглядається як інструмент для формування базових компетентностей, проектування – як форма організованої активності тих, хто навчається, вони отримують соціальний досвід, навички практичної самостійності, психологічну зрілість, інтелектуальні пізнавальні навички.

Р. Мільруд класифікує все різноманіття проектів за наступними типологічними ознаками:

- за домінуючою в проекті діяльністю: дослідницька, пошукова, творча, рольова, прикладна (практико-орієнтована), ознайомчо-орієнтовна;
- за предметно-змістовною областю: монопроект (в рамках однієї області знання); міжпредметний проект;
- за характером координації проекту: безпосередній (жорсткий, гнучкий), прихований (неявний, що імітує учасника проекту);
- за характером контактів (серед учасників одного навчального закладу, класу, навчальної групи, міста, регіону, країни, різних країн світу);
- за кількістю учасників проекту;
- за тривалістю виконання проекту [6].

Розглянемо специфіку видів проектів за домінуючою діяльністю учасників.

Дослідницькі проекти – їх мета – отримання наукового знання, що має ознаки новизни і теоретичної та / або практичної значущості. Ці проекти повністю «підпорядковані логіці дослідження і мають точну і детальну структуру, яка наближена або повністю збігається зі справжнім науковим дослідженням» [2, с. 39]. Даний тип проектів включає: актуальність обраної теми; формулювання проблеми, визначення об'єкта і предмета дослідження; постановку мети і пов'язаних з нею завдань; висування гіпотези вирішення означеної проблеми з подальшою її перевіркою; опис методів дослідження (теоретичних та емпіричних); обговорення та оформлення результатів дослідження, висновки; позначення нових дослідницьких проблем; зовнішню оцінку.

Творчі проекти – їх мета – отримання творчого продукту – газети, творів, альманаху, відеоролика, свята, експедиції і т.д. «Відмінною особливістю творчих

проектів є те, що вони не вимагають детально відпрацьованої структури спільної діяльності студентів і викладачів, вона тільки намічається і розвивається відповідно до кінцевого результату». Однак дані проекти вимагають «продуманості форми і структури кінцевого результату: сценарію свята, плану твору або статті, дизайну і рубрик газети та ін» [6].

Рольові та ігрові проекти – специфіка обумовлена їх назвою: проектанти грають ролі літературних героїв, історичних або вигаданих персонажів, а результат проекту лише намічається, остаточно вимальовуючись лише в кінці проекту. Чим завершиться судове засідання? Чи буде розв'язано конфлікт? Чим закінчатся переговори і чи буде укладено договір?

Ознайомчо-орієнтовні (інформаційні) проекти – їх мета – збір інформації про який-небудь об'єкт, явище з метою їх аналізу, узагальнення та подання широкій аудиторії у вигляді публікації в ЗМІ.

Практико-орієнтовані (прикладні) проекти – їх мета – отримання результату, орієнтованого на соціальні інтереси самих учасників. Так, на «основі отриманих досліджень в області екології, географії, історії можуть бути розроблені такі документи: програма дій, спрямована на подолання виявлених проблем; проект закону; довідковий матеріал; методичні рекомендації; словник термінів; проект віртуального музею, зимового саду і т.д.» [7, с. 34].

Практико-орієнтовані проекти вимагають ретельно продуманої структури з визначенням поетапних дій із зазначенням результатів; визначення функцій кожного учасника, координації та коригування їх діяльності; оцінки можливих способів впровадження результатів проекту, врахування можливих ризиків та ін. За другою ознакою – предметно-змістовної області, можна виділити монопроекти і міжпредметні проекти.

Проекти можуть відрізнятися і за характером контактів між учасниками: внутрішньокласними, внутрішньошкільними, регіональними, міжнародними, міжрегіональними. Останні два типи проектів (міжрегіональні та міжнародні), як правило, є «телекомунікаційними, оскільки вимагають використання інформаційних технологій» [8, с. 47].

Отже, проектна діяльність, як інноваційна дидактична система, може бути включена у навчальні дисципліни закладів вищої освіти; враховуватися в додатковій освіті (групові теоретичні та практичні заняття за окремими тематичними напрямками, індивідуальні заняття та консультації за темами виконуваних проектів); технології навчального проектування реалізуватися у моделі профільної школи, в тому числі, при організації професійного навчання.

1. Дьюи Д. Школи будущего. *Народное образование*. № 8. 2000 г. URL: http://jorigami.ru/PP_corner/Classics/Dewey/Dewey_Schools_of_Future.htm

2. Душеина Т.В. Проектная методика на уроках иностранного языка. *Иностранные языки в школе*. 2009. № 5. С. 38-41.

3. Зимняя И.А. Психология обучения иностранным языкам в школе. М.: Просвещение, 1991. 219 с.

4. Леонтьев А.Н. Проблемы развития психики. URL: <https://avidreaders.ru/download/problemey-razvitiya-psihi.html?f=doc>

5. Петришин О. Комунікативний підхід до викладання іноземної мови й метод проектів. *Вісник факультету романо-германської філології* / [за ред. Кеміня В.П.]. Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка. Вип. 4. С. 67-73.

6. Мильруд Р.П. Технологии обучения говорению в УМК «Starlight»: когнитивный диссонанс, информационное неравенство и логический тупик. *Просвещение. Иностранные языки*. 2015. URL: <http://iyazyki.ru/2015/02/speaking-teaching/>

7. Леонтович А.В. К проблеме исследований в науке и в образовании. *Развитие исследовательской деятельности учащихся: Методический сборник*. М.: Народное образование, 2001. С. 33-37

8. Основы методики обучения иностранным языкам : учебное пособие. Москва : КНОРУС, 2017. — 390 с.

Вікторія Звєкова

к.пед.н., доцент

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

vikazvyekova2018@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Практично всі економічно розвинені країни, на сучасній стадії розвитку освіти, переходять або ж перейшли на виконання модульних програм навчання, які засновані на компетенціях. Цей підхід є важливим і для вітчизняної освіти, а його запровадження в навчально-виховний процес є дуже актуальним, оскільки, як свідчить закордонна практика, такий підхід здатний дати країні висококваліфікований трудовий потенціал, який вкрай необхідний для забезпечення конкурентоспроможності економіки. Важливо зазначити, що розроблення та здійснення модульних програм, заснованих на компетенціях, допускає присутності зворотного зв'язку з правилами роботодавців до вмінь та знань працівників, що стимулює якісну підготовку останніх.

Компетентнісний підхід в навчальному процесі диктує величезні зміни як в змісті освіти так і в реалізації навчально-виховного процесу, зокрема і в практичній діяльності вчителя. Тому, сучасний світ вимагає нову модель школи – школа активної особистості, до цього потрібно прагнути адміністраціям шкільних закладів та педагогам.

Можна стверджувати, що частково компетентнісний підхід реалізується в початковій школі, його цілковита реалізація рекомендується бути виконаною, але це залежить від педагогів початкових класів, від їх підготовленості прийняти та виконувати.

Модульний підхід, який базується на компетенціях, перебуває в руслі концепції навчання протягом всього життя, оскільки його мета – формування висококваліфікованого фахівця, який спроможний адаптуватися до нестійких ситуацій в області праці, з одного боку, та продовжити професійне зростання та